

Informe

Context residencial de la infància, cost de l'habitatge i dinàmiques d'expulsió a la ciutat de Barcelona

Estat de la qüestió 2021-2022

#Observatori017Bcn
#HabitatgeInfància

institut
infància i
adolescència

 Institut
Metròpoli

Informe realitzat en el marc de l'Observatori 0-17 BCN, un programa municipal de recerca sobre infància i adolescència, promogut per l'Ajuntament de Barcelona.

Aquest informe actualitza i aprofundeix dades d'habitatge i infància sobre la base de l'informe [**Infàncies i habitatge: sobrecostos, gentrificació i emergència habitacional a Barcelona**](#), realitzat per Antón-Alonso, F., Cruz, I., Porcel, S., & Sànchez, A. l'any 2019 en el marc de col·laboració global entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), en el qual també s'inclouen els treballs de la unitat especialitzada dins l'IERMB Institut Infància i Adolescència de Barcelona.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Institut Infància i Adolescència i no reflecteix necessàriament la visió de l'Ajuntament de Barcelona.

Edita:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (Institut Metròpoli)

Equip de treball:

Laia Pineda (directora, suport a l'anàlisi i a la redacció)

Elisa Stinus (coordinadora de l'Observatori 0-17 Barcelona)

Laia Curcoll (publicació i comunicació)

Barcelona, maig de 2023

La manera de citar el present informe serà: Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2023) *Context residencial de la infància, cost de l'habitatge i dinàmiques d'expulsió a la ciutat de Barcelona. Estat de la qüestió 2021-2022*. IAB- Institut Metròpoli.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial – Compartir igual (by-nc-sa) amb finalitat no comercial i amb obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials; així com remesclar, transformar i crear a partir del material, sempre que es difonguin les creacions amb la mateixa llicència de l'obra original.

1

Context residencial de la infància a Barcelona

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona

L'impacte de la pandèmia per Covid-19 en les llars i en el sector de l'habitatge

2

Cost de l'habitatge i condicions de vida dels infants

Cost de l'habitatge i pobresa infantil

Cost de l'habitatge i privacions materials en la infància

Cost de l'habitatge i condicions d'habitabilitat de les llars amb infants

3

Inseguretats residencial, mobilitat forçada i expulsió

Mobilitat residencial forçada

Expulsió d'infants i adolescents de les seves llars

En síntesi

Bibliografia

1

Context residencial de la infància a Barcelona

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona

L'impacte de la pandèmia per Covid-19 en les llars i en el sector de l'habitatge

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (I)

L'accés o el manteniment de l'habitatge constitueix avui dia un dels principals problemes socials a Barcelona, i no és un problema nou ni exclusiu de la ciutat de Barcelona (tot i que sí més acusat que en altres territoris):

- Les **dificultats d'accés a l'habitatge van començar amb el darrer boom immobiliari (1997-2007)**, amb una escalada de preus i el posterior esclat de la bombolla immobiliària. La consegüent crisi econòmica va generar un augment sense precedents dels desnonaments (tant hipotecaris com arrendataris).
- Des de l'inici de la recuperació econòmica l'any 2013-2014, el principal problema residencial és **l'increment dels preus dels habitatges de lloguer, el qual ha anat afectant cada cop a més població** (en la mesura en què la proporció de llogaters també ha augmentat i que la compra d'habitatge no està a l'abast de la majoria de compradors potencials residents a Barcelona).
- L'alternativa del **parc públic d'habitatge de lloguer social i assequible** (una de les respostes que hauríem de poder esperar de l'administració pública) no és avui dia una possibilitat, ja que durant dècades no s'hi ha apostat.

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (II)

El comportament del mercat de l'habitatge des de l'any 2000 ha acabat transformant l'estructura dels règims de tinença de l'habitatge a la ciutat (mirada 2001 a 2020):

- menys proporció de població amb habitatge totalment pagat => **més proporció de població que ha de fer front cada mes a pagaments d'habitatge** (hipoteca o lloguer)
- es confirma el canvi de tendència dels règims de tinença amb l'**increment del règim de lloguer** (2001: 28,5%; 2020: 43,3%)

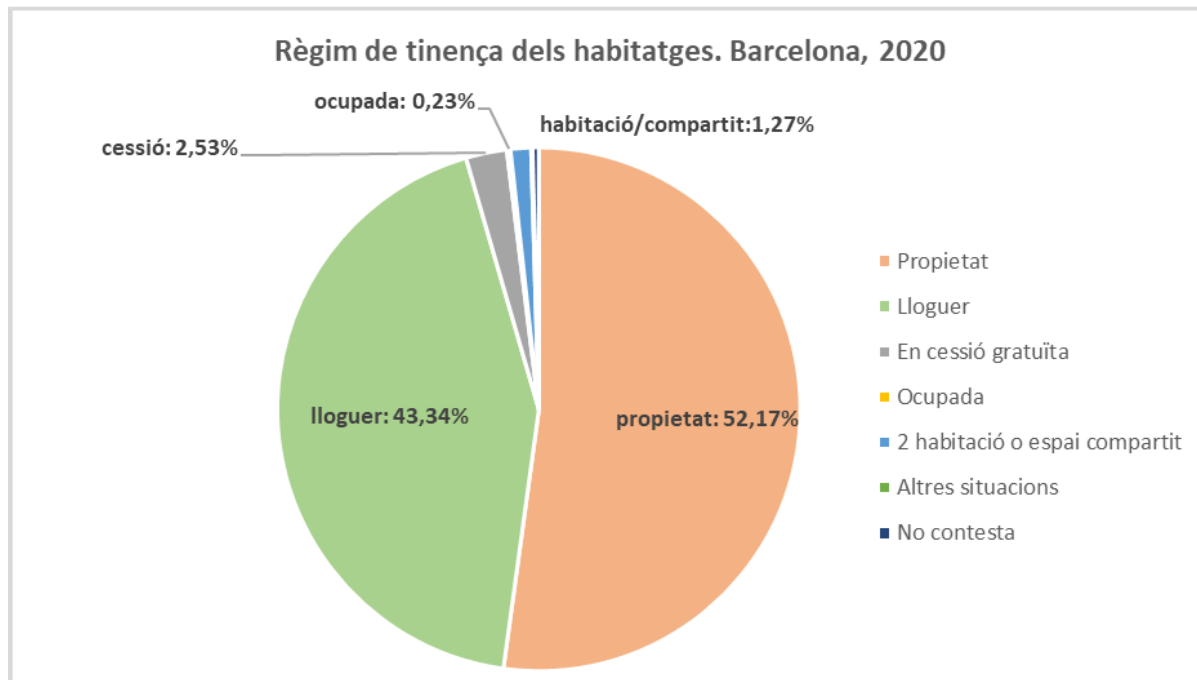
El preu del lloguer és el que més s'ha incrementat: entre l'any 2000 i el 2020 s'ha incrementat un 136,3%, mentre que la renda familiar un 43,5% (a Catalunya 101,6% i 33,6%)

A més pobresa, més sobrecàrrega del cost de l'habitatge i a més sobrecàrrega, més empobriment: “com més pobre és una família, més percentatge dels seus ingressos se'ls menja l'habitatge. De mitjana, els catalans destinen un 38% del sou a pagar l'habitatge, mentre que els que ingressen menys de 1.000 euros destinen un 54% (...) del total de desnonaments a Catalunya, 3 de cada 4 són per impagament del lloguer.” ([OHB a El País 13/16/22](#))

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (III)

Segons les darreres dades disponibles (ESDB, 2020):

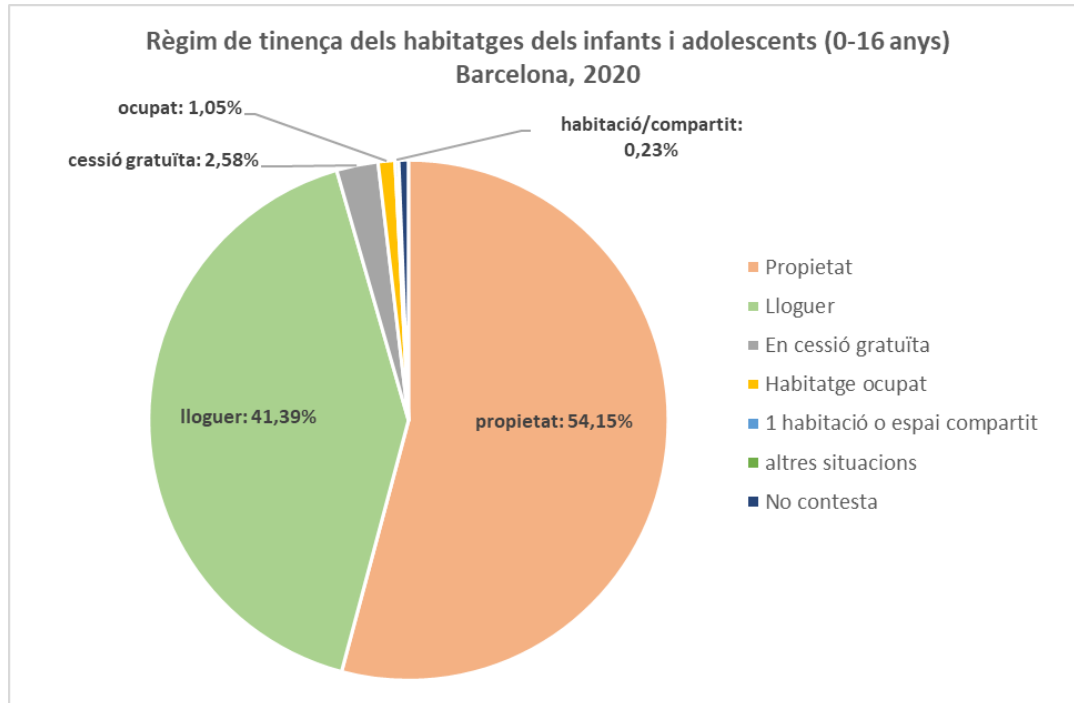
- El 52,2% d'unitats de convivència de Barcelona viu en règim de propietat i el 43,3% en règim de lloguer. Un 2,5% en cessió gratuïta, un 0,23% en règim d'ocupació de l'habitatge i un 1,27% en una habitació o espai compartit (ESDB, 2020)

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Observatori Metropolità de l'habitatge de Barcelona (OHB), en base a les dades de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona, 2020.

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (IV)

- El règim més habitual entre llars amb infants/adolescents entre 0 i 16 anys és la propietat: 54,1%, seguit del règim de lloguer 41,4%. Cal tenir en compte que un 1% viu en un habitatge ocupat (un percentatge quatre vegades més gran que pel conjunt de la població – representen uns 2.443 infants i adolescents a la ciutat-) i un 0,2% en una habitació o espai compartit (representen uns 465 infants i adolescents) (ESDB, 2020 i lectura del padró a 1/1/2020)
- el tipus de llar a on més ha crescut el règim de lloguer és a les llars amb infants (del 36,4% 2011 al 42,8% el 2018 (+6,4%)) (EMCV 2017-2018)).

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Observatori Metropolità de l'habitatge de Barcelona (OHB), en base a les dades de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona, 2020.

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (V)

- **En situació d'alta vulnerabilitat social*, els percentatges en el règim de lloguer es disparen: 71% de les llars amb infants i adolescents a càrrec viuen en règim de lloguer o relloguer (el 52% a preu de mercat i el 19% a preu inferior al de mercat) Un 8% viuen en règims de tenença insegurs i inadequats (habitació de lloguer (3%), o en un habitatge ocupat (5%) (IIAB, 2018 a partir d'ESS, 2016)**

* Dades de l'ESS, 2016 a llars usuàries de serveis socials en situacions d'alta complexitat social. Resultats no extrapolables al conjunt de la població

Taula 5. Règim de tenença de l'habitatge a Barcelona (2016)

	Llars amb infants de Barcelona	Llars ESS-2016	
		Llars amb infants	Llars sense infants
Habitatge en propietat	61%	14%	35%
Habitatge en lloguer o relloguer a preu de mercat	36%	52%	28%
Habitatge en lloguer o relloguer a preu inferior al de mercat		19%	20%
Habitació de lloguer	--	3%	8%
Habitatge en cessió gratuïta	3%	5%	6%
Habitatge ocupat	--	5%	1%
Altres	--	2%	2%
TOTAL	100%	100%	100%

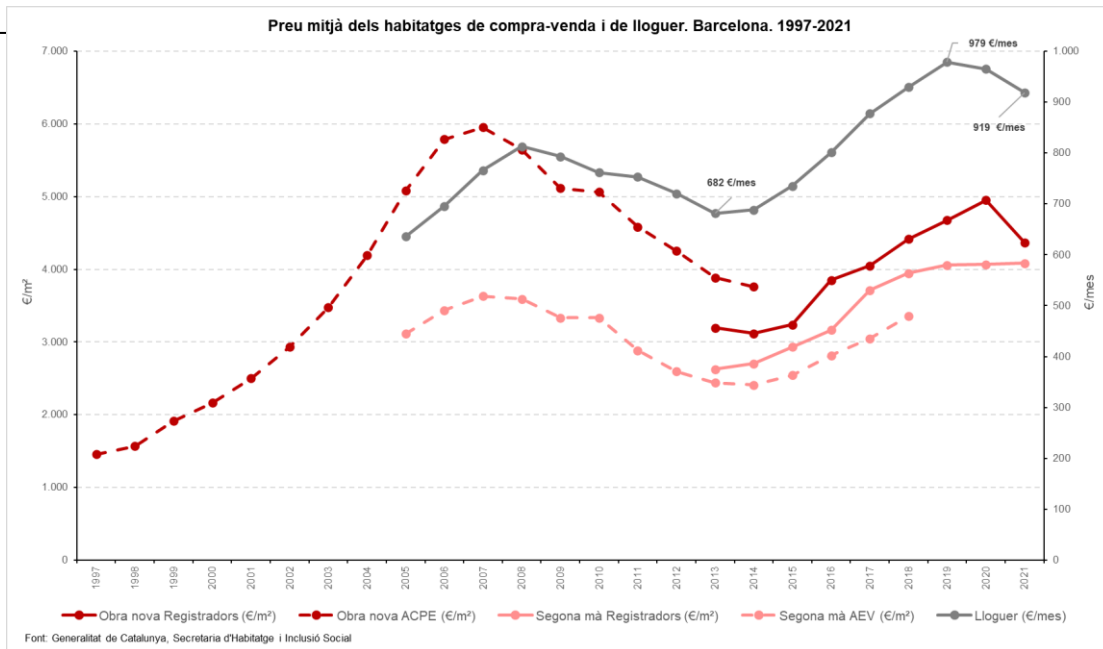
Font: Elaboració pròpia a partir de l'ESS-2016. Ajuntament de Barcelona i del Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona de l'IERMB

Font: Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2018). [Informe Les condicions de vida de les famílies amb infants i adolescents ateses pels serveis socials de Barcelona amb problemàtiques d'extrema complexitat. Un retrat a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida de les Persones Usuàries dels Centres de Serveis Socials de 2016](#) Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Dinàmiques residencials a la ciutat de Barcelona (VI)

Increment dels preus de l'habitatge:

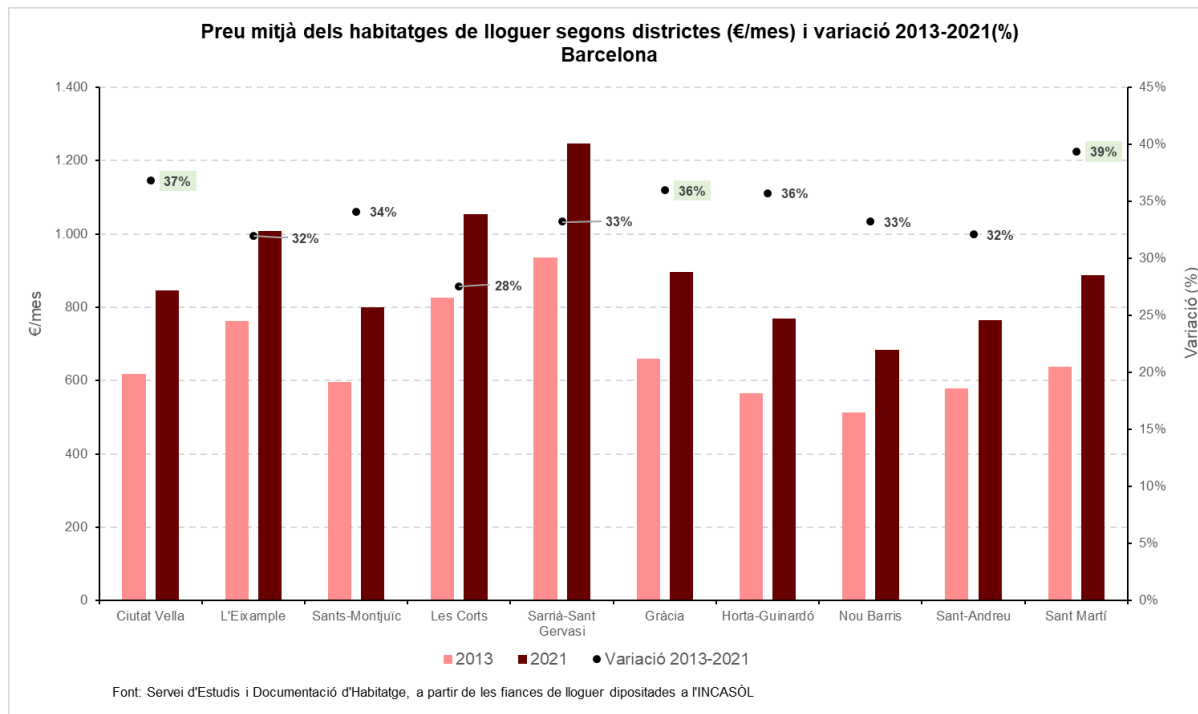
- Des de 2013, el preu mitjà d'un habitatge de lloguer al municipi de Barcelona ha passat dels 682 €/mes al màxim de 979 €/mes el 2019 i als actuals 919 €/mes (2021) (increment 2013-21: +34,7%)
- En un context de restricció al crèdit hipotecari i d'augment dels preus de compra-venda, el lloguer és l'única alternativa possible per a moltes famílies joves amb fills o edat per tenir-ne (l'oferta d'habitatge de protecció social i assequible és molt escassa)
- Viure en règim de lloguer no és *per se* un problema, sinó fos per l'intens augment del preu dels habitatges de lloguer que s'ha produït en els darrers anys: el 2018, només el 7,2% de la població resident a Barcelona resideix a un habitatge de lloguer a un preu inferior al de mercat (IERMB, 2019).

Font: Observatori Metropolità de l'habitatge de Barcelona (OHB), en base a les dades de la Secretaria d'Habitatge i Inclusió social. Generalitat de Catalunya.

Gentrificació i turistificació de la ciutat

- L'increment del preu dels habitatges de lloguer ha estat especialment sensible als fenòmens de turistificació i de gentrificació, els quals s'han produït amb més intensitat en alguns indrets de la ciutat
- Sant Martí, Ciutat Vella i Gràcia són els districtes més afectats per l'increment de preus dels habitatges, amb increments relatius entre el 2013 i el 2021 de +39% ; +37% i +36% respectivament.

L'impacte de la pandèmia per Covid-19 en les llars i en el sector de l'habitatge

D'acord amb l'estudi *State of housing* (OHB, 2021) els anys de pandèmia per covid-19 (anys 2020 i 2021) el sector de l'habitatge es caracteritza per:

- ✓ **Recuperació de les operacions (transaccions de compravenda i contractes de lloguer)** : després del descens d'operacions l'any 2020, el 2n trimestre de 2021 les operacions es situen per sobre dels valors pre-COVID (Catalunya i Barcelona).
- ✓ **El preu de compravenda creix poc i el preu mitjà del lloguer baixa** (més a Barcelona que a Catalunya). Principals factors explicatius: impacte de la Covid-19 en: 1) disminució de la demanda turística, 2) ajornament (encara més) dels processos d'emancipació residencial 3) impacte crisi per Covid-19 en l'economia de les llars amb menys recursos 4) implantació d'un sistema de contenció de rendes de lloguer a Catalunya (setembre de 2020*)
- ✓ **Increment de l'habitatge protegit**: tot i que es manté en un pes relativament reduït, durant el 2020 les qualificacions provisionals d'habitatge protegit no van disminuir a Catalunya (1.943) i, fins i tot, a la ciutat de Barcelona, es va enregistrar un dels valors més elevats dels darrers anys (595 habitatges).
- ✓ **El pes relatiu del parc d'habitatges de lloguer social** respecte el total d'habitatges principals l'any 2021 és de: 1,7% a Catalunya; 1,8% a l'AMB; i **1,9% a Barcelona**.

*Llei 11/2020, del 18 de setembre, de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge i de modificació de la Llei 18/2007, de la Llei 24/2015 i de la Llei 4/2016, relatives a la protecció del dret a l'habitatge.

2

Cost de l'habitatge i condicions de vida dels infants

Cost de l'habitatge i pobresa infantil

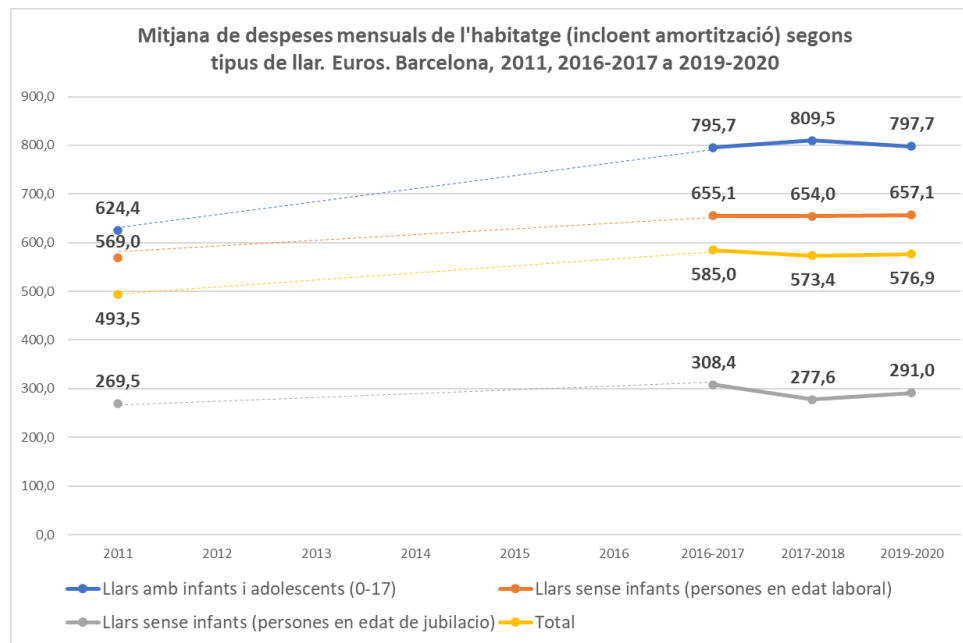
Cost de l'habitatge i privacions materials en la infància

Cost de l'habitatge i condicions d'habitabilitat de les llars amb infants

Cost de l'habitatge i pobresa infantil (I)

Creix la distància entre les rendes familiars i els preus de l'habitatge: cada vegada cal destinar més diners a l'habitatge

- Els preus del lloguer han crescut més del doble que la renda mitjana de la població de Barcelona i, en el cas dels preus de compra-venda, han augmentat al voltant de 2,5 vegades més ràpid que la renda familiar (OHB, 2019), per tant **les llars han de destinar una part cada cop més gran dels seus ingressos a cobrir els costos de l'habitatge**, especialment en el cas dels llogaters.
- **Ciutat Vella** és el districte on aquest esforç ha estat més gran: 30% més d'esforç d'accés a l'habitatge de lloguer (resta de districtes entre el 20% i 15%) (EMCV, 2013-2018)
- Tal i com es pot veure al gràfic, les **llars amb infants i adolescents són les que més diners destinen a cobrir les despeses d'habitatge** (797,7 €/mensuals de mitjana (EMCV, 2019-2020)

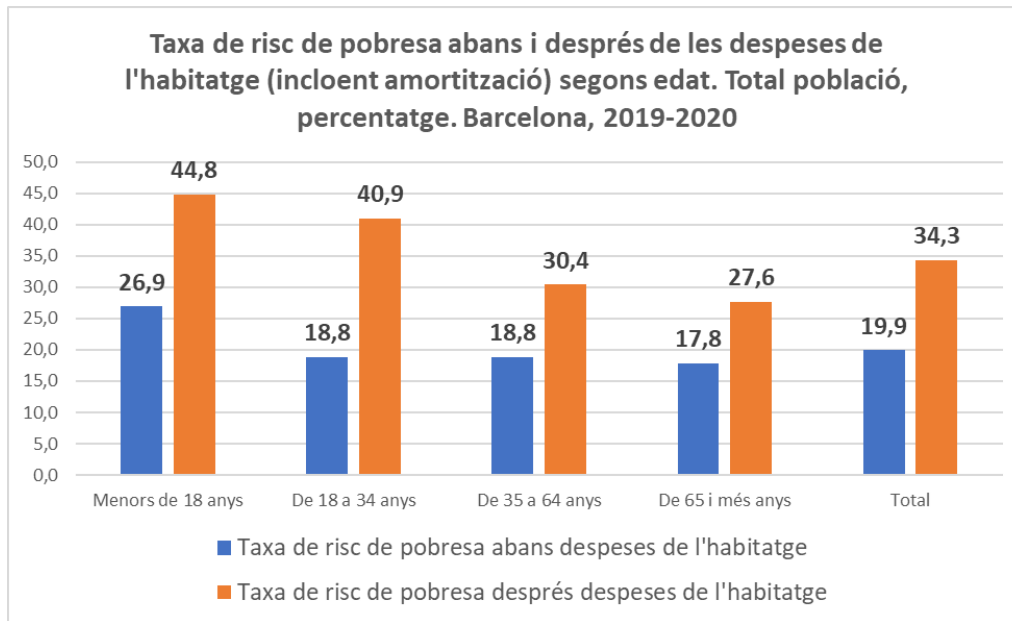

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011; IERMB i Idescat, Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 a 2019-2020

Cost de l'habitatge i pobresa infantil (II)

L'alt cost de l'habitatge incrementa el risc dels infants a viure sota el llindar de la pobresa

- El **22,2%** de llars amb infants i adolescents **pateixen sobrecàrrega de l'habitatge*** en la seva economia familiar (destinen + 40% ingressos) (EMCV, 2020-2021). Entre les llars en situació d'alta vulnerabilitat social en lloguer a preu de mercat, el 75% pateixen sobrecàrrega (IIAB, 2018 – ESS2016).
- **Un cop imputat el cost de l'habitatge, la taxa de risc de pobresa dels infants i adolescents creix 17,9 pp:** del 26,9% (abans d'imputar despeses de l'habitatge) al 44,8% (després de despeses de l'habitatge) (IERMB, EMCV 2019-2020).

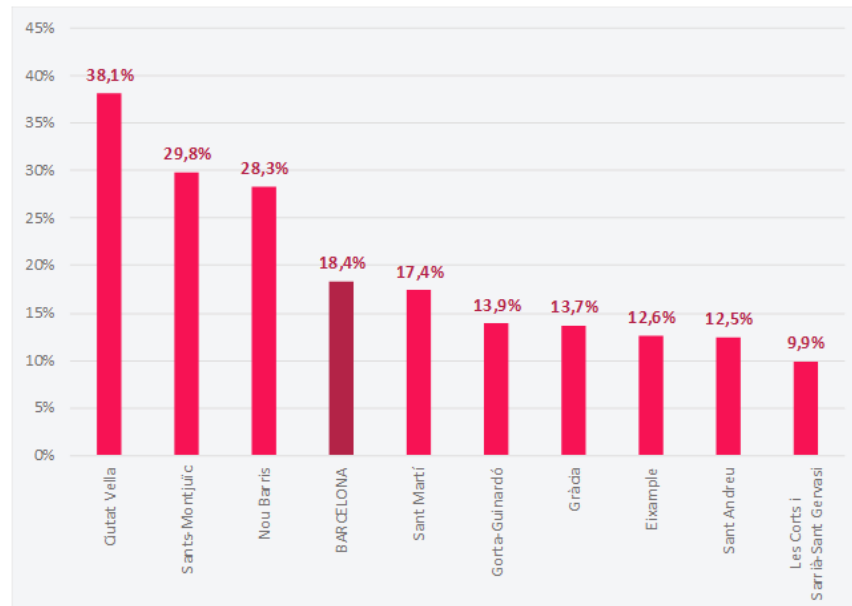

Cost de l'habitatge i pobresa infantil (III)

- En clau de districte, l'impacte del **sobrecost* de l'habitatge** indica que, un cop imputats els costos de l'habitatge a les economies de les llars amb infants, gairebé **4 de cada 10 infants i adolescents a Ciutat Vella (38,1%) es trobin sota el llindar de la pobresa moderada** i que s'hi trobin 3 de cada 10 infants a Sants-Montjuïc (29,8%) i Nou Barris (28,3%) (IERMB 2018, ESDB 2017)

(*) El sobrecost de l'habitatge mesura la variació de la taxa de pobresa a partir imputar els costos de l'habitatge en les economies familiars. El càlcul d'aquest sobrecost té en compte el percentatge que representen les despeses anuals d'habitatge sobre la renda de la llar i es fa en base a un exercici de simulació d'acord amb un llindar variable segons els decils de la distribució dels ingressos anuals de les llars. Pels dos primers decils de renda, el sobrecost s'estableix en el 25%. Per als decils 3 i 4, el sobrecost es considera quan les despeses d'habitatge representen el 30% o més. Per a la resta de la població, el sobrecost es refereix a una despesa del 40% o més. Aquesta taxa de sobrecost de l'habitatge està feta per Navarro, Porcel, Cruz i Pruna, a IERMB, 2018: 32 i 42 (veure bibliografia)

Gràfic 40. Infants i adolescents que viuen en llars amb sobrecost de l'habitatge (%).
Barcelona i districtes, 2017

Font: Informe Pobresa i infàncies desiguals a la ciutat de Barcelona desenvolupat per Navarro, Porcel, Cruz i Pruna (IERMB, 2018: Gràfic 18) a partir de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona, 2017.

Cost de l'habitatge i privacions materials en la infància (I)

La pèrdua de capacitat adquisitiva de les llars amb infants a conseqüència de l'alt cost de l'habitatge es tradueix en privació material per a molts infants

- Diversos estudis han demostrat l'associació entre la sobrecàrrega de despeses de l'habitatge i el fet de patir privacions materials, la qual es produeix amb més intensitat entre les famílies amb rendes baixes (Sarasa et al., 2018).
- A escala de ciutat, la **privació material i social severa** en la infància i l'adolescència **s'ha pràcticament doblat** en els últims anys: del 8,7% al 2016-2017 al 16,2% el 2020-2021 (EMCV, 2016-2021). A escala de districtes, **Nou Barris i Ciutat Vella** són els districtes amb índex de privació material infantil i adolescent més alts (ESDB, 2020).

Taula 7. Infants i adolescents que pateixen privacions materials segons tipus de privacions (%). Barcelona i districtes, 2020

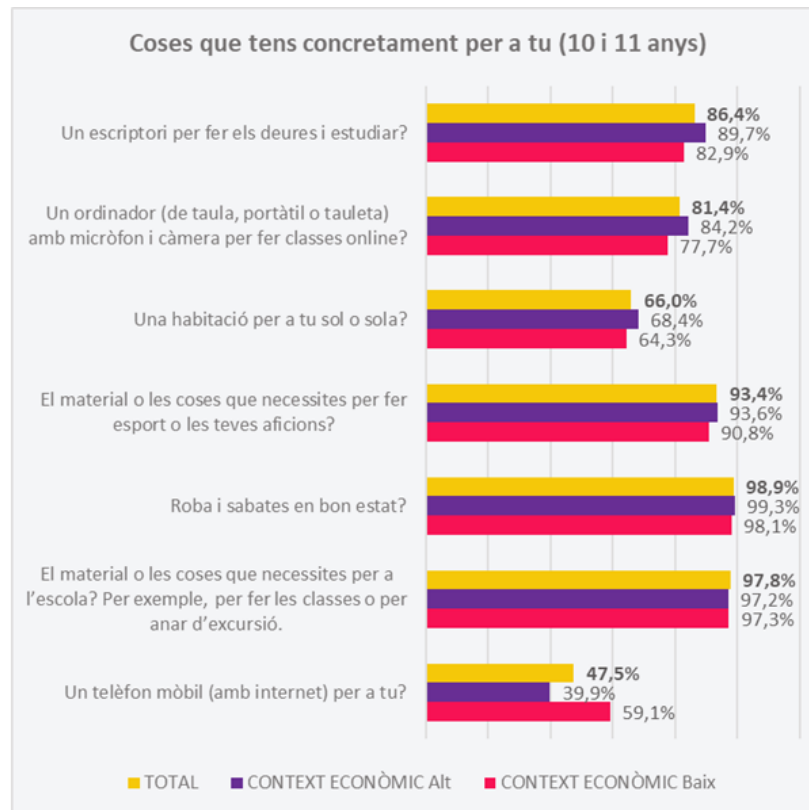
Privacions materials	Ciutat Vella	Elxample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià Sant-Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Total
No es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any	63,3%	11,1%	29,6%	12,2%	4,9%	9,1%	17,1%	46,0%	22,4%	22,5%	22,2%
No es poden permetre cam, pollastre o peix almenys cada dos dies	8,7%	2,6%	4,9%	1,1%	0,0%	1,0%	6,4%	10,0%	3,8%	3,4%	4,2%
No es poden permetre fer front a una despesa imprevista de 700 euros	63,4%	13,8%	37,6%	13,2%	16,2%	12,3%	19,9%	52,3%	26,4%	29,6%	27,1%
No es poden permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos freds	35,7%	11,1%	17,1%	3,6%	4,1%	3,8%	13,2%	30,7%	8,0%	18,6%	14,5%
Endarreriments al pagament de rebuts o quotes (habitatge, serveis o compres a terminis)	48,0%	15,2%	20,7%	20,4%	10,2%	8,5%	14,1%	33,1%	15,8%	17,4%	19,0%
No es poden permetre tenir cotxe	51,1%	8,5%	11,4%	6,4%	4,6%	11,4%	9,3%	25,8%	13,3%	17,1%	14,5%
No disposen d'ordinador i/o connexió a internet a la llar	21,2%	3,5%	16,0%	6,4%	1,8%	1,0%	7,5%	17,7%	7,8%	6,8%	8,4%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB, 2020).

Cost de l'habitatge i privacions materials en la infància (II)

- En comparació amb els infants que creixen en contextos econòmicament afavorits, **els infants que creixen en contextos econòmicament desfavorits tenen en menys mesura** les coses següents:
- un escriptori per fer els deures i estudiar (-6,7%)
 - un ordinador amb micròfon i càmera per fer classes online (-6,7%)
 - una habitació per a ells sols (-4,1%)

(IIAB, EBSIB2021)

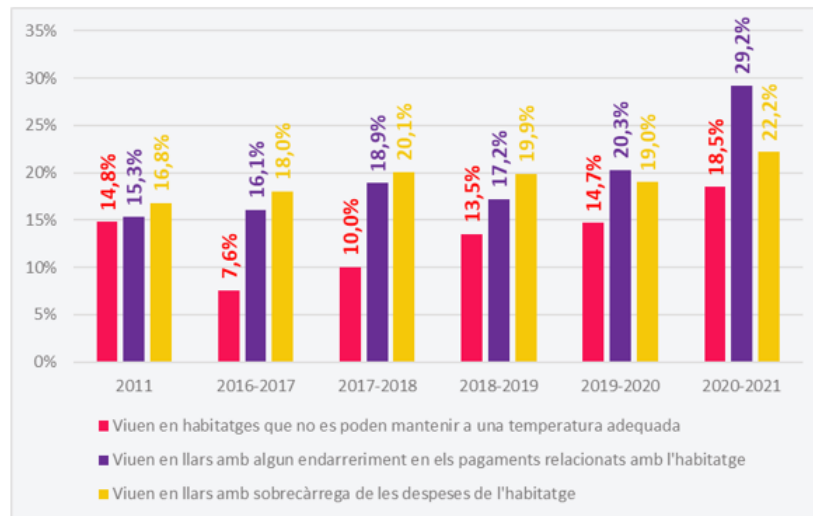
Cost de l'habitatge i condicions d'habitabilitat de les llars amb infants (I)

Un altre impacte colateral del cost de l'habitatge és l'empitjorament de les condicions d'habitabilitat dels habitatges dels infants

- Amb una evolució creixent, avui el **18,5% dels infants i adolescents viuen en habitatges que no es poden mantenir a una temperatura adequada** (el 2016-2017 eren el 7,6%) (EMCV, 2016-2021). És de preveure que les darreres pujades en el preu de la llum empitjorin aquest indicador.
- També en una tendència creixent, el **29,2% dels infants i adolescents viuen en llars amb algun endarreriment en els pagaments relacionats amb l'habitatge**. Entre el 2011 i el 2020-2021 s'ha incrementat 13,9 pp (EMCV, 2011-2021).

Gràfic 35. Infants i adolescents (0-17 anys) que viuen en llars amb diferents problemàtiques relacionades amb l'habitatge (%).

Barcelona, 2016-2017 a 2020-2021

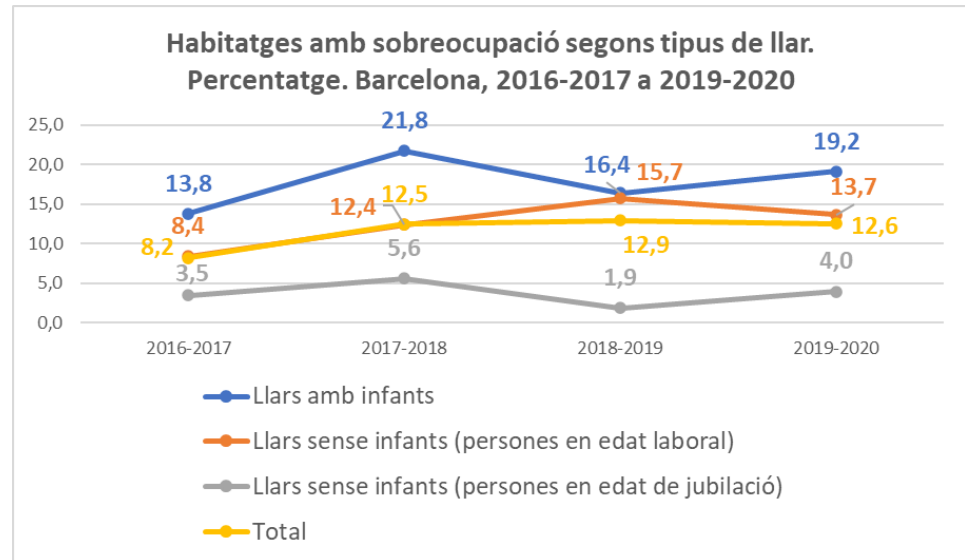

Font: elaboració pròpia de l'IHAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) (2011 a 2020-2021), de l'IERMB. Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

Cost de l'habitatge i condicions d'habitabilitat de les llars amb infants (II)

També cal comptar entre l'empitjorament de les condicions d'habitabilitat el fenomen de la **sobreocupació**:

- Tot i que no es pot fer una correlació directa entre l'increment del cost de l'habitatge i la sobreocupació, **les dades indiquen un increment alarmant en poc temps i en especial a Barcelona de la sobreocupació***: del 8,2% el 2016-2017 al 12,6% el 2017-2018 (IERMB - EMCV)
- Els **infants són els que acusen més la sobreocupació** i els que n'han patit l'evolució més negativa: del 13,8% el 2016-2017 al 19,2% el 2019-2020 (IERMB-EMCV)

*La sobreocupació és una mesura que ens indica un desajust entre la disponibilitat d'habitacions a l'habitatge i la composició de la llar que hi viu.

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 a 2019-2020. IERMB-IDESCAT

3

Inseguretat residencial, mobilitat forçada i expulsió

Inseguretat residencial i mobilitat forçada

Llançaments: l'expulsió d'infants i adolescents de les seves llars

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (I)

La mobilitat residencial forçada (per motius econòmics o forçats per l'habitatge) afecten en major mesura a la població infantil i adolescent

- Segons l'estudi d'Antón-Alonso & Porcel (IERMB, 2019) no es pot afirmar amb rotunditat que els processos de gentrificació i turisticació a la ciutat de Barcelona generin un procés d'expulsió de la població infantil i adolescent. Però sí que es pot dir que **les expectatives de canvi forçat de l'habitatge degut a les transformacions sociourbanístiques del barri on viuen és més elevada entre la població que viu a llars amb menors d'edat davant (51,9%) que entre els que viuen sense menors d'edat (42,3%)** (IERMB, 2019: taula 28)
- Tot i que només una proporció petita de població que viu amb menors d'edat han canviat d'habitatge en els darrers 5 anys (7%), entre els que ho han fet la cinquena part (el 20,2%) ho ha fet de manera forçada (desnonaments invisibles)
- La mobilitat residencial forçada (per motius econòmics o forçats per l'habitatge) afecten en major mesura a la població infantil i adolescent (20,2%) que no pas a la resta de població (9,7%) (IERMB, 2019: taula 29)

Taula 29. Raó per la qual va canviar d'habitatge segons tipus de llar on viu la població. Població de 16 i més anys que ha canviat en els darrers 5 anys d'habitatge, percentatge. Barcelona, 2017

	Persones en llars amb menors de 18 anys	Persones en llars sense menors de 18 anys	Total
Formació d'una llar o altres motius familiars	38,1	48,6	42,3
Millorar habitatge / entorn	33,4	35,3	34,2
Motius econòmics o forçats per l'habitatge	20,2	9,7	16,0
Motius laborals	6,9	1,5	4,7
Altres motius	1,4	4,9	2,8
Total	100,0	100,0	100,0

Font: IERMB, Enquesta de cohesió urbana, 2017.

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (II)

Les llars amb infants i adolescents en situació d'alta vulnerabilitat social són les que tenen una previsió de canvi d'habitatge més elevada, sobretot per motius involuntaris

- La previsió de canvi d'habitatge és molt més elevada entre llars amb infants i adolescents en alta vulnerabilitat social (22,1%), que entre les llars sense menors d'edat a càrrec (11,4%) (IERMB, 2019: taula 31)
- **En la meitat dels casos de llars amb infants i adolescents (52,5%) el motiu per canviar d'habitatge és de caràcter involuntari** (notificació de finalització de contracte (6,9%), no hi ha contracte + ordre d'abandonar-lo (3,3%), desnonament/embargament (16,5%), problemes econòmics (25,8%) (IERMB, 2019: taula 31)

Taula 31. Previsió canvi d'habitatge en els propers 6 mesos i motius del canvi. Usuaris de serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2016

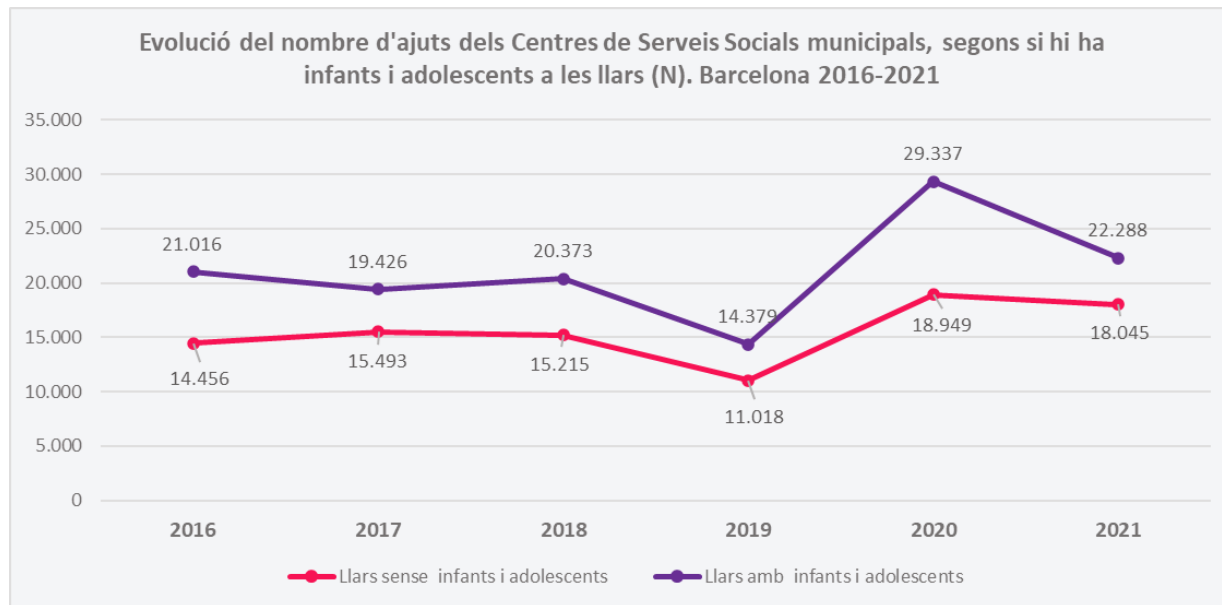
	Persones en llars amb menors de 18 anys	Persones en llars sense menors de 18 anys	Total
No	75,6	86,5	79,1
Sí	22,1	11,4	18,7
El propietari li ha notificat la finalització del contracte	6,9	5,9	6,7
No té contracte formal i el propietari li ha notificat que ha d'abandonar-lo	3,3	3,3	3,3
Desnonament/embargament	16,5	15,9	16,4
Problemes econòmics	25,8	33,3	27,2
Motius familiars	8,0	8,5	8,1
Motius laborals	0,4	0,8	0,5
Millora de la qualitat de l'habitatge	36,9	27,6	35,2
Altres motius	2,2	4,8	2,7
No ho sap/No contesta	2,3	2,1	2,3
Total	100,0	100,0	100,0

Font: Ajuntament de Barcelona, Enquesta d'usuaris de serveis socials 2016.

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (III)

Tant en termes absoluts com relatius, les llars amb infants i adolescents reben una major nombre d'ajuts dels Centres de Serveis Socials (CSS) municipals que les llars sense infants

- Una part es deu al fet que la **presència de persones menors d'edat en una llar és un criteri d'ajuda prioritària per als CSS** però també al fet que els infants i adolescents pateixen pitjors indicadors de risc a la pobresa que la resta de grups de població (3 de cada 10 infants estan en risc de pobresa o exclusió, mentre que ho estan 2 de cada 10 persones de 18 i més anys).
- En proporció*, **les llars amb infants reben 4 vegades més ajuts dels CSS que les llars sense** (IMSS, 2021)

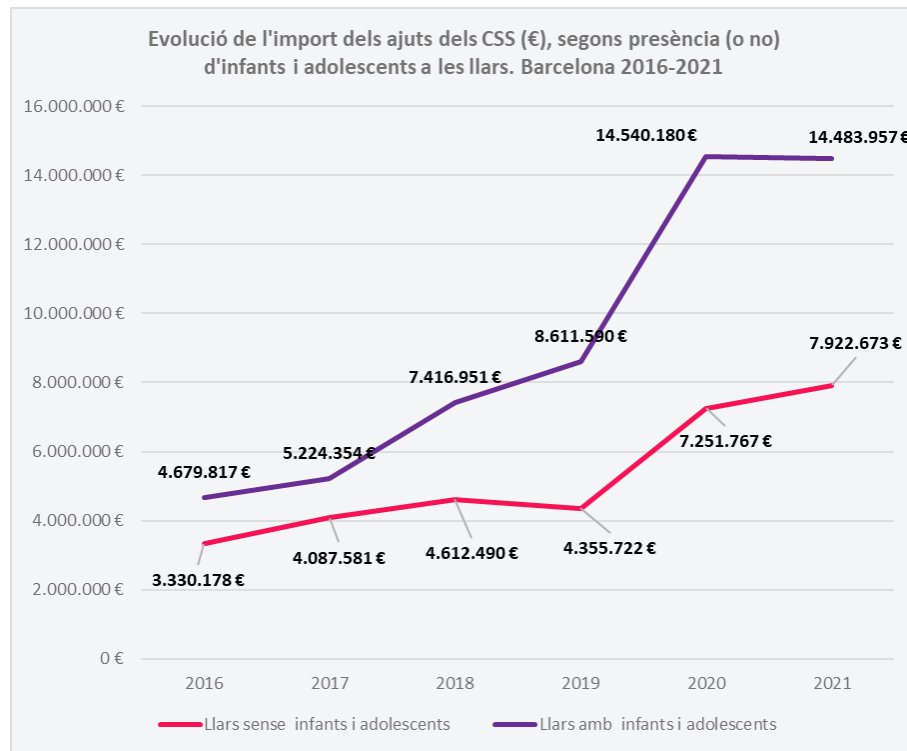

* Les llars amb infants i adolescents són molt menys nombroses (23%) que les llars sense (77%): només en 1 de cada 5 llars hi ha infants i adolescents (OMD, 2021)

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (IV)

Pel que fa a les quantitats dels ajuts dels CSS a les llars amb infants, s'incrementen molt més en quantitat d'€ que en nombre*

- Entre el 2016 i el 2021 s'observa un increment molt més pronunciat en els imports en € dels ajuts que reben les llars amb infants i/o adolescents, que en el nombre absolut d'ajuts: el nombre absolut d'ajuts creix un 8,9% (21.016 el 2016 vs. 22.888 el 2021: 1.872 ajuts més); mentre que l'increment en l'import total dels ajuts en € creix un 209% (4.679.817€ el 2016 vs. 14.483.957€ el 2021: 9.804.140€ més). I és que els ajuts a l'habitatge per allotjament (que junt als d'alimentació són els que més han crescut en els darrers 5 anys**) tenen un cost molt més elevat que altres tipus d'ajudes dels CSS

*Veure gràfic de la diapositiva anterior ; **Veure gràfic de les dues diapositives següents

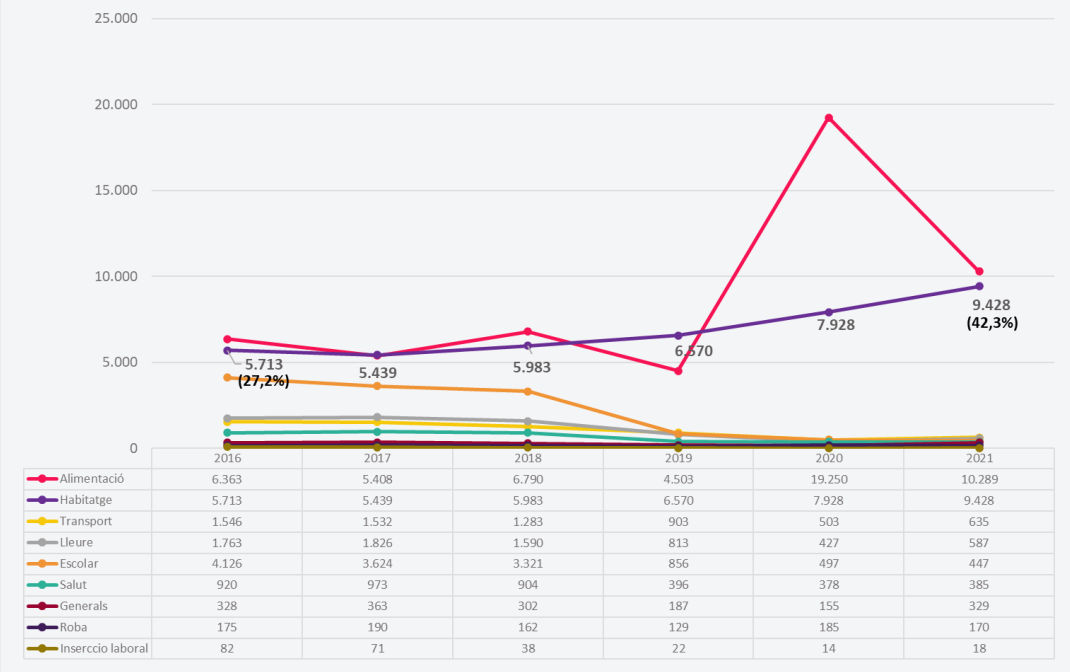
Inseguretat residencial i infància

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (V)

Entre el 2016 i el 2021, les ajudes a l'habitatge dels CSS a les llars amb infants i adolescents incrementen el seu pes relatiu sobre el total d'ajuts en un 15,1% (3.715 ajuts més)

- L'any 2016 els ajuts a l'habitatge entre el total d'ajuts dels CSS representaven el 27,2% del total, mentre que el 2021 ja representen el 42,3% del total (un 15,1% més)
- L'increment d'ajuts a l'alimentació i a l'habitatge impliquen una reducció tant del nombre com del pes relatiu de la resta d'ajudes que els CSS concedeixen a les llars amb infants (transport, lleure, escola,..) (IMMS 2016-2021)

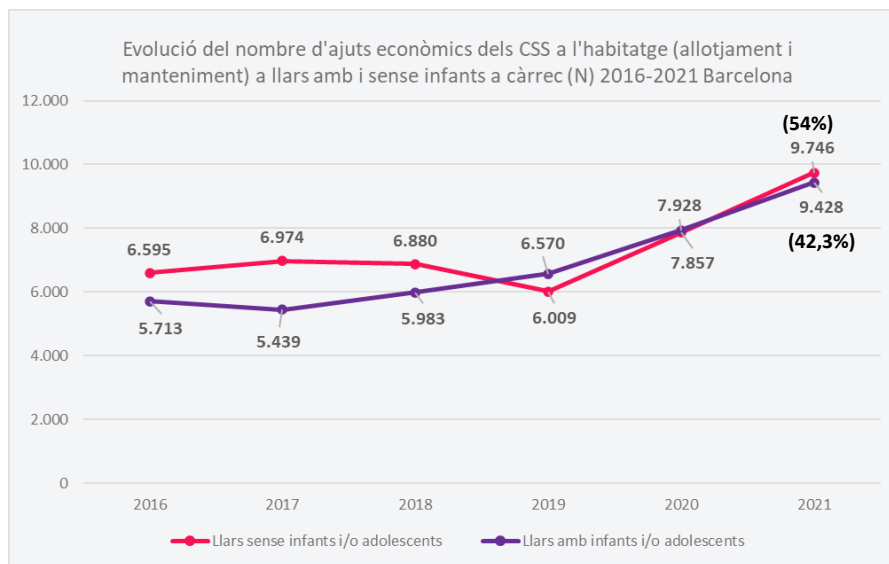
Evolució del nombre d'ajuts econòmics dels CSS segons concepte general (N i %). Llars amb infants i/o adolescents. Barcelona, 2016-2021

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (VI)

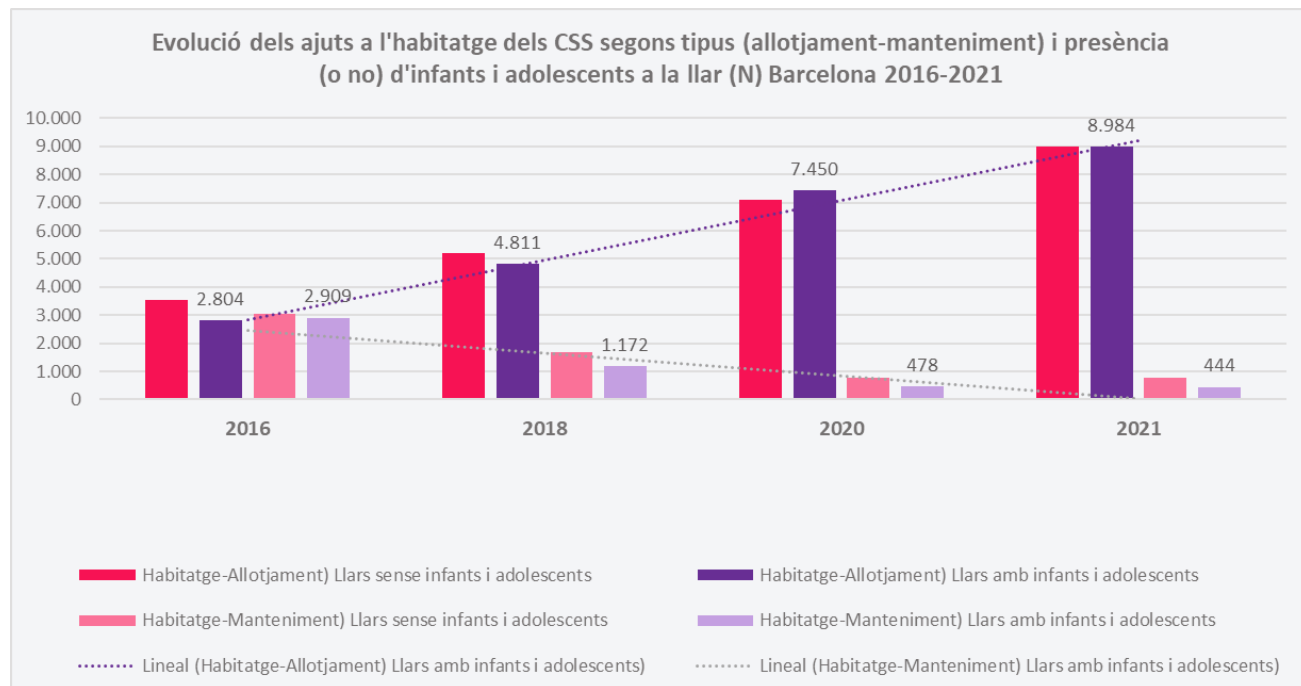
L'increment en nombre i en pes relatiu dels ajuts a l'habitatge no és una casuística específica de les llars amb infants i adolescents a càrrec sinó que també és la dinàmica de les llars sense infants que reben ajuts dels serveis socials. De fet entre les llars que reben ajuts dels CSS sense infants, els ajuts a l'habitatge són els més importants tant en nombre (9.746) com en pes relatiu (54%) sobre el total

- La comparació entre llars amb infants i llars sense infants que reben ajuts dels CSS mostra com les dificultats amb l'habitatge són transversals a totes les llars de la ciutat i amb una tendència creixent, tant en el nombre d'ajuts a l'habitatge concedits, com en el pes relatiu que representen en el conjunt d'ajuts econòmics dels CSS (IMSS 2016-2021)
- El pes relatiu dels ajuts econòmics a l'habitatge dels CSS a llars sense infants (54% del total) és més gran que entre les llars amb infants (42,3%), ja que els ajuts a l'alimentació (46,2%) són el tipus d'ajut amb el pes relatiu més important entre les llars amb infants (IMSS 2021).

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (VII)

- **Les ajudes a l'habitatge per allotjament han experimentat un creixement sostingut des del 2016 fins al 2021, tant en llars amb infants com en llars sense infants, mentre que els ajuts al manteniment de l'habitatge han experimentat una disminució progressiva en els darrers 5 anys (IMSS 2016-2021)**

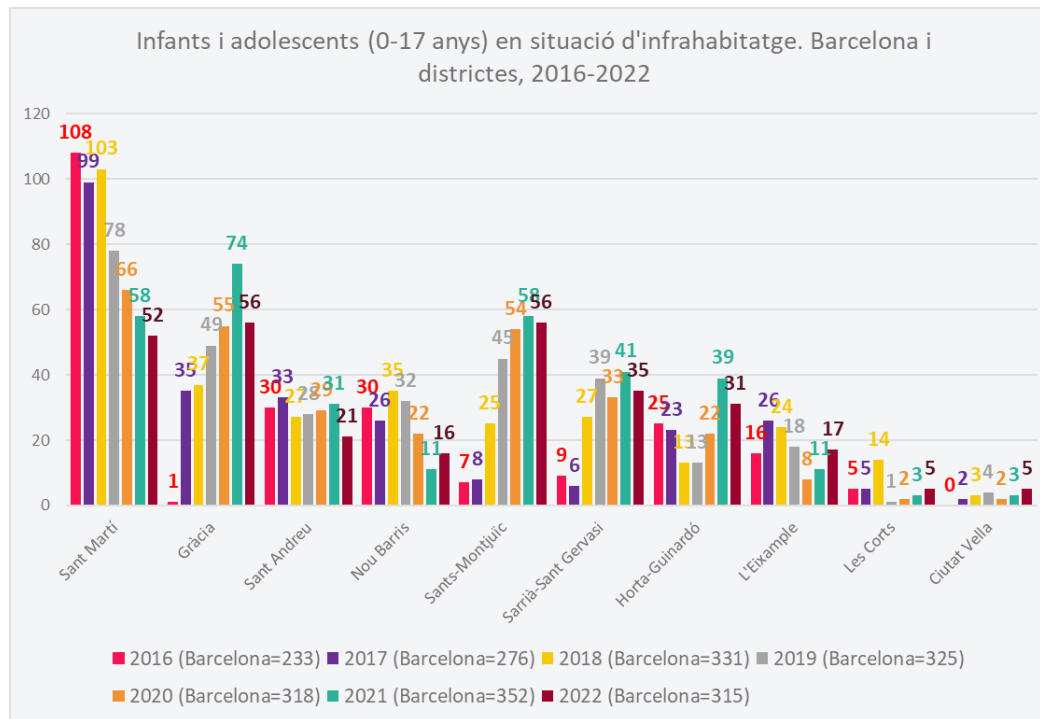

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de les dades de l'IMSS. Ajuntament de Barcelona.

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (VIII)

L'any 2022, 315 infants i adolescents vivien en situació d'infrahabitatge, una situació que vulnerabilitza els infants de manera extrema.

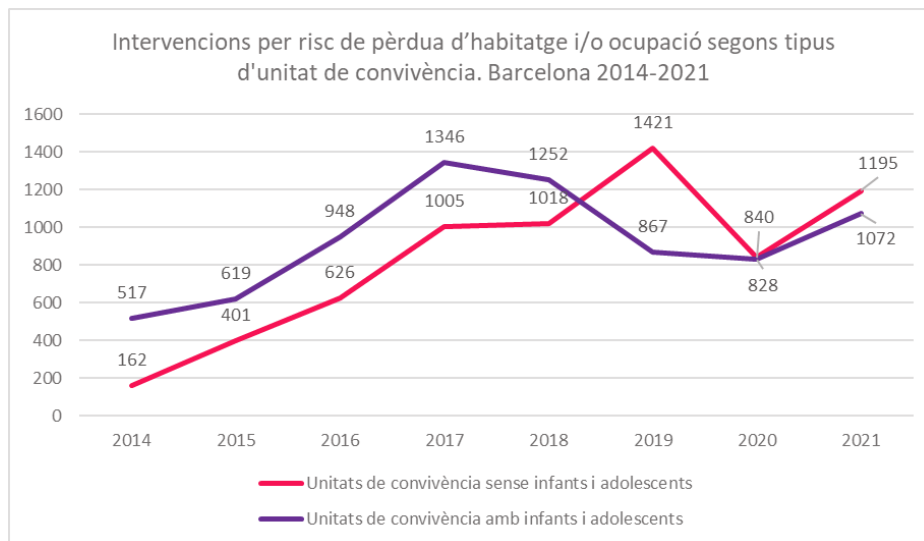
- Pel que fa als **infants i adolescents en situació d'infrahabitatge** (infants que viuen en assentaments urbans -naus i solars- o en locals i altres infrahabitatges amb dinàmica d'assentament), l'any 2022 el Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors (SISFAM), va atendre 315 infants i adolescents entre 0 i 17 anys. (IMSS, SISFAM-2022).
- Als districtes de **Gràcia (56: 17,8%), Sants Montjuïc (56: 17,8%) i Sant Martí (52: 16,5%)** és on viuen la major part d'aquests infants i adolescents.

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (IX)

Des del 2014, les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació han crescut més del 300%, amb especial incidència en les llars d'infants i adolescents.

- Després de molts anys amb una **incidència absoluta d'intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació en llars amb infants i adolescents molt per sobre de les llars sense infants** es produeix un **canvi de tendència (any 2019)** i la **incidència absoluta es situa per sota: 1.072 (47,3% del total) versus 1.195 l'any 2021 (52,7%) (IMHAB-UCER 2021)**
- Tot i així, en termes relatius (poblacionals), el 2021 **una llar amb infants o adolescents té 3 vegades més de possibilitats d'estar en situació de risc de pèrdua de l'habitatge (0,7) que una llar sense infants o adolescents (0,2) (IMHAB i Padró 1/1/2021. Veure també diapositiva següent)**

Font: elaboració pròpia de l'IIAB en base a les dades de l'Institut Municipal de l'Habitatge de Barcelona. Unitat Contra l'exclusió residencial. Ajuntament de Barcelona

Nota important: Les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació (des de les Oficines d'Habitatge i el servei SIPHO) comptabilitzen les intermediacions amb els arrendadors (persones físiques o jurídiques), els executants hipotecaris o els propietaris demandants de processos judicials, per cercar solucions per evitar el llançament i la consegüent pèrdua de l'habitatge. Els casos comptabilitzats es corresponen a noves situacions de possible pèrdua d'habitatge conegudes i gestionades durant l'any de referència, i en cap cas es corresponen al número de llançaments executats.

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (X)

Al global de la ciutat de Barcelona, l'any 2021, 1.981 infants i adolescents s'han vist implicats en les intervencions de la UCER per evitar la pèrdua de l'habitatge (IMHAB-UCER, 2021).

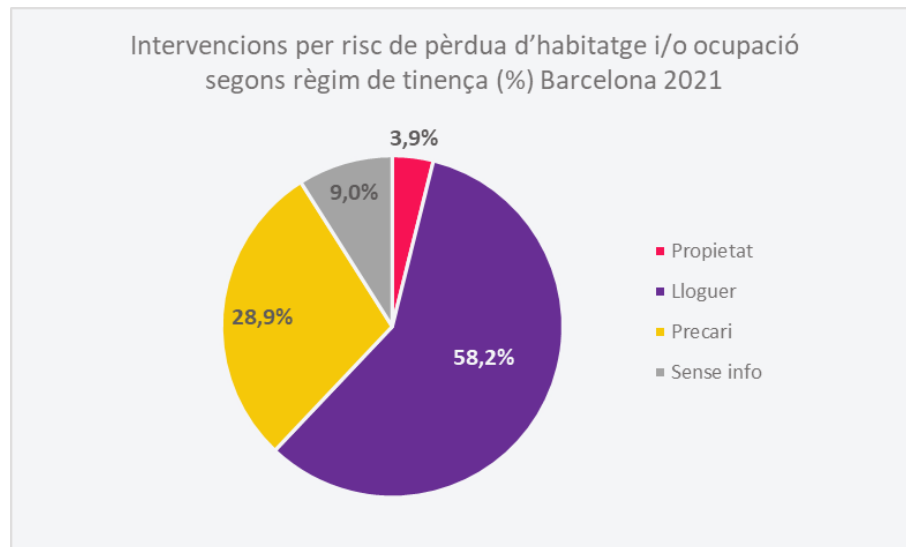
- En termes absoluts, els districtes on hi ha hagut un major nombre d'infants i adolescents implicats en aquestes intervencions han estat **Nou Barris** (339 infants), i **Horta-Guinardó** (302 infants) i **Sant Martí** (292 infants).
- En canvi, en termes relatius, els districtes on hi ha hagut més infants i adolescents implicats han estat **Ciutat Vella** (2,2% dels infants del districte), **Nou Barris** (1,2%) i **Sants- Montjuïc i Sant Andreu** (1,0%).

Població (llars)		Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge	% sobre el total de llars
Llars amb infants i adolescents (0-17)	151.524	1.072	0,7%
Llars sense infants i adolescents (0-17)	508.539	1.195	0,2%
Població (individus)		Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge	% sobre el total de població
Barcelona (0-17)	241.954	1.981	0,8%
Barcelona (18 i +)	1.418.360	3.956	0,3%
Districte	Població 0-17	Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge (infants i adolescents implicats)	% sobre el total de població 0-17
Ciutat Vella	12.817	282	2,2%
Eixample	33.169	133	0,4%
Sants-Montjuïc	25.351	248	1,0%
Les Corts	12.212	26	0,2%
Sarrià-Sant Gervasi	27.694	38	0,1%
Gràcia	17.206	87	0,5%
Horta-Guinardó	25.265	302	1,2%
Nou Barris	27.341	339	1,2%
Sant Andreu	23.784	234	1,0%
Sant Martí	37.115	292	0,8%

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (XI)

Més de la meitat de les llars que han tingut una intervenció de la UCER per evitar la pèrdua de l'habitatge estaven en règim de lloguer

- Les llars en règim de lloguer (58,2%) i/o situacions de precarietat (28,9%) són les més sensibles a tenir una intervenció de la UCER per evitar la pèrdua de l'habitatge (no és possible tenir les dades desagregades segons règim de tinença i presència d'infants i/o adolescents a la llar) (IMHAB-UCER 2021).
- Des del 2017, les intervencions en règim de lloguer són les que més han crescut (+7,2pp), en detriment de les intervencions de llars en règim precari*.

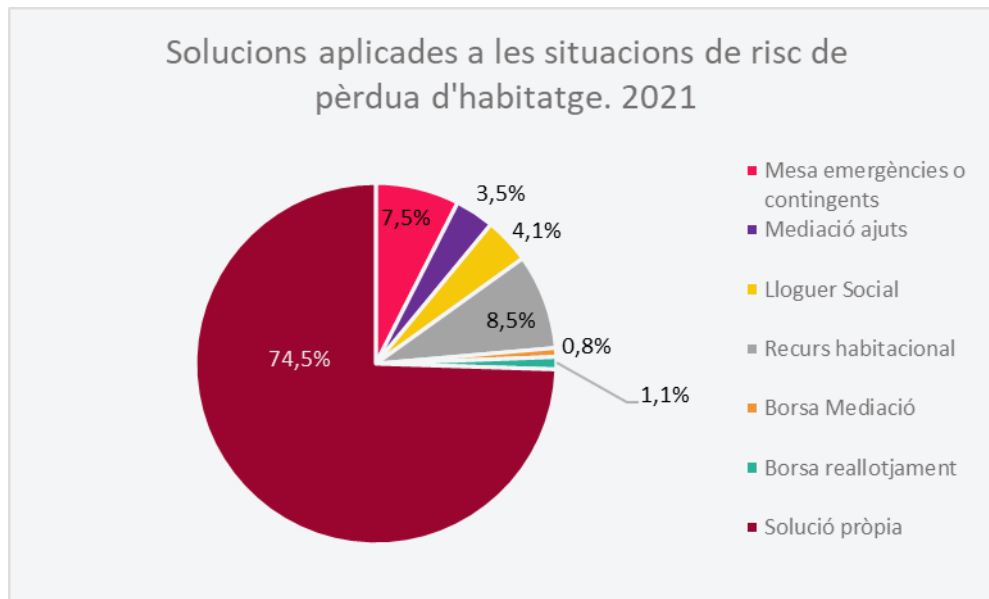

Nota: Les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació (des de les Oficines d'Habitatge i el servei SIPHO per intermediar i cercar solucions amb la finalitat d'evitar la pèrdua de l'habitatge) es corresponen a noves situacions de possible pèrdua d'habitatge conegudes i gestionades durant l'any de referència. En cap cas es corresponen al número de llançaments.

*Nota: La categoria "precari" agrupa totes aquelles situacions no regularitzades com ara l'ocupació de l'habitatge, persones sense contracte o amb contracte extingit, habitatges pendents de subrogació,...

Inseguretat residencial i mobilitat forçada (XII)

- Gràcies als treballs de mediació i/o als ajuts d'urgència, es pot acordar un lloguer social o l'arxivament del procediment per liquidació de deutes de lloguer o de quotes hipotecàries.
- Entre les **solucions aplicades per evitar la pèrdua de l'habitatge, destaquen en primer lloc les solucions pròpies (74,5% del total)**, seguides dels recursos habitacionals (8,5%) i la mesa d'emergències o contingents (no és possible tenir les dades segons presència d'infants i/o adolescents a la llar) (IMHAB-UCER 2021).

Font: elaboració pròpia de l'IAB en base a les dades de l'Institut Municipal de l'Habitatge de Barcelona. Unitat Contra l'exclusió residencial. Ajuntament de Barcelona

Expulsió d'infants i adolescents de les seves llars (I)

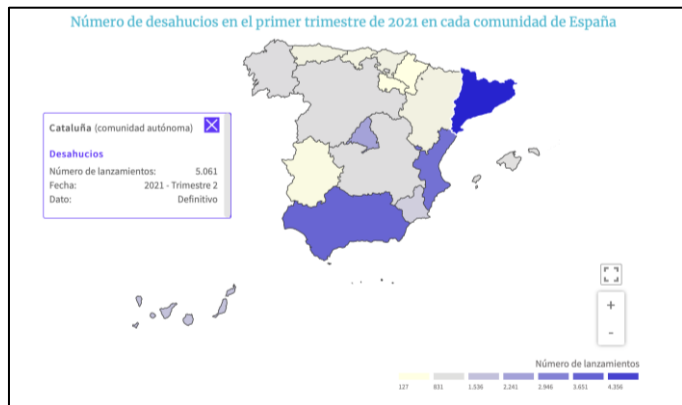
Tot i les moratòries del govern espanyol per no expulsar cap família durant l'epidèmia per Covid-19, no s'han aturat mai els llançaments*

Llançaments practicats. Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barcelona	3.289	3.244	3.098	2.691	2.519	2.381	2.125	1.028	1.755	1.531
Província de Barcelona	11.101	10.775	10.394	9.512	8.951	9.131	8.424	3.618	6.327	5.777
Catalunya	16.008	15.606	15.557	14.069	13.308	13.941	12.446	5.737	9.398	8.574
Espanya	67.189	68.091	67.359	63.037	60.754	59.671	54.006	29.406	41.359	38.269

➤ Els anys 2021 i també al primer trimestre del 2022, **Catalunya lidera la llista estatal de desnonaments**. La majoria (80%) són per impagament del lloguer.

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les dades del Consell General del Poder Judicial 2013-2022.

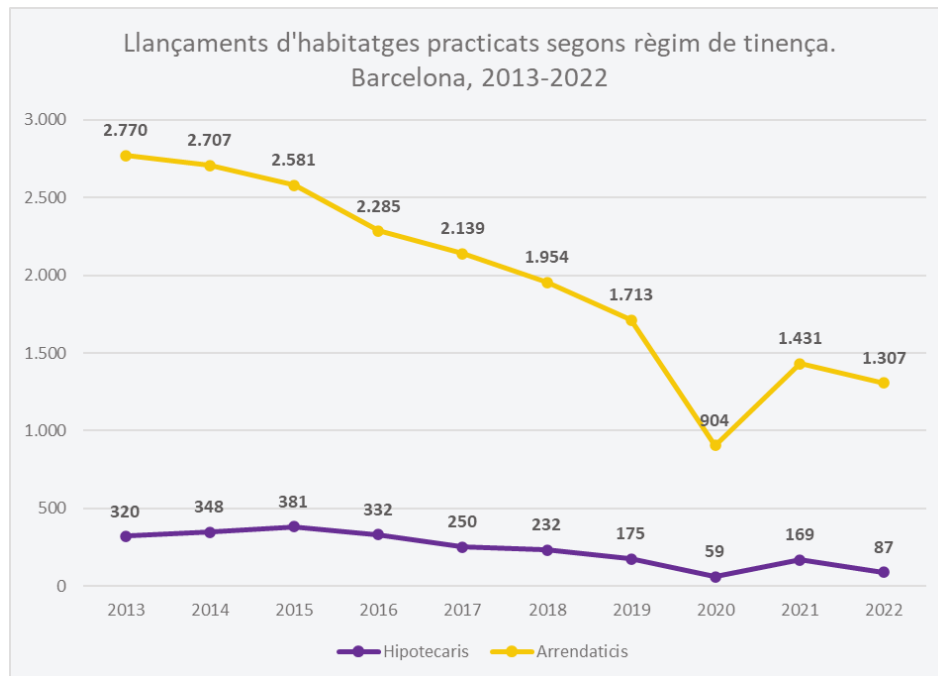
Font: epdata.es, a partir de l'estudi "Efectos de la crisis económica en los órganos judiciales". Sección de Estadística del Consejo General del Poder Judicial (CGPJ). Datos actualizados Dades actualitzats el 4/03/ 2022.
<https://www.epdata.es/datos/desahucios-estadisticas-datos-hoy-graficos-cgpi/230/espana/106>

(*). Desnonament és el terme jurídic utilitzat per avisar a l'inquilí de la finalització del seu contracte d'arrendament, així com de la seva execució mitjançant el desallotjament (atès l'existència d'una resolució judicial que es justifica per incompliment del contracte d'arrendament per manca de pagament de la renta o qualsevol altre incompliment contractual). Amb el terme "llançament" es fa referència a l'acte físic de desallotjar als ocupants de la vivenda o local i se sol produir conjuntament amb el propietari i una representació del jutjat i un serraller, per a tornar a prendre possessió del immoble, procedint a entrar a l'immoble.

Expulsió d'infants i adolescents de les seves llars (II)

Les llars en règim de lloguer són les més afectades pels processos de llançament

- Els **llançaments afecten en molta més proporció a les llars en règim arrendatari** que hipotecari. L'any 2022 a Barcelona es van practicar 1.307 llançaments de règim arrendatari (un 85,4% del total), 87 en règim hipotecari (el 5,7%) i 137 en habitatges d'altres règims de tinença (un 8,9%) (CGPJ, 2022).
- Després d'una tendència, des de l'any 2013, a minorar el nombre de llançaments de llars en règim arrendatari (amb el mínim històric en temps de pandèmia), **l'any 2021 i 2022 es produeix un repunt** (CGPJ, 2022).

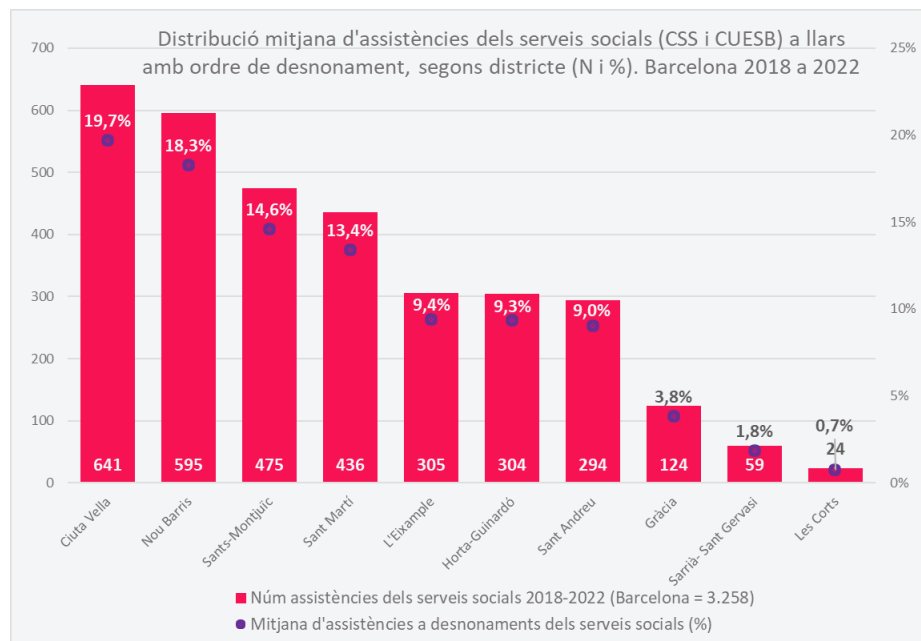

Expulsió d'infants i adolescents de les seves llars (III)

Quan en un llançament ordenat pels poders judicials es considera que hi ha una circumstància de vulnerabilitat*, és quan intervenen els CSS i/o el CUESB. La seva funció és assistir el desallotjament i gestionar, si cal, el reallotjament

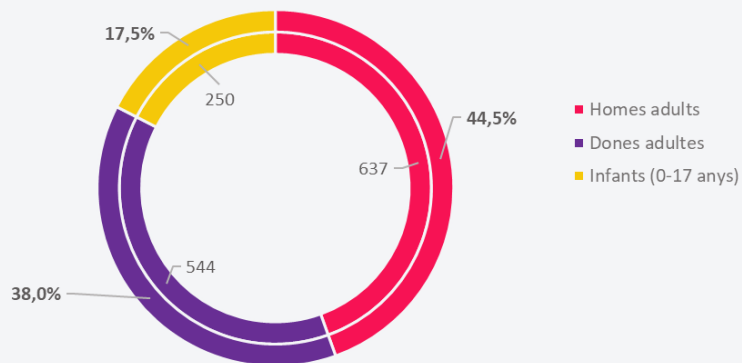
- Amb les intervencions dels CSS i CUESB s'aconsegueix suspendre la majoria de desallotjaments. Quan no és possible aturar-los i es fa efectiu el llançament s'atén a les persones afectades i s'activen els recursos d'allotjament temporal urgent (IMSS, 2022)
- Entre el 2018 i el 2022, els districtes de **Ciutat Vella (19,7%)**, **Nou Barris (18,3%)**, **Sants-Montjuïc (14,6%)** i **Sant Martí (13,4%)** són els districtes amb major nombre de desallotjaments assistits pels serveis socials a la ciutat (CSS i CUESB).

*Les dades de CUESB i CSSB no inclouen tots els llançaments de Barcelona, només aquells on s'ha identificat una causa de vulnerabilitat i per als quals hi ha un requeriment judicial d'assistència dels serveis socials.

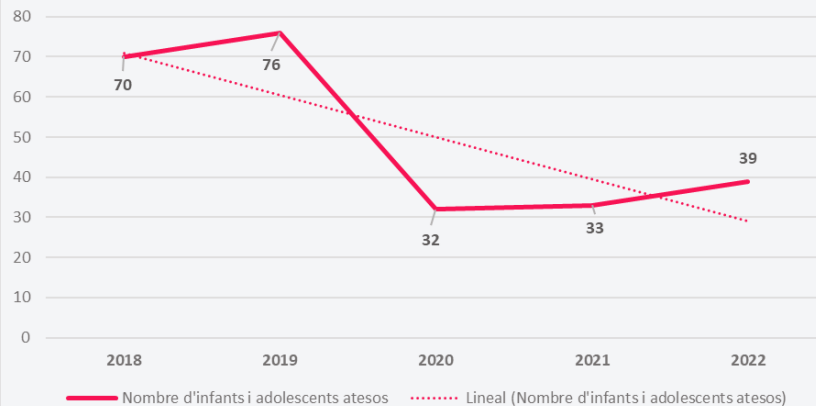
Expulsió d'infants i adolescents de les seves llars (IV)

Nombre i edat de les persones amb ordre de desnonament assistides pel CUESB (N i %). Barcelona 2018 a 2022

- D'acord amb les dades del CUESB* (29,5% del total de desnonaments assistits), un **17,5% de les persones assistides a les ordres de desnonament són infants i adolescents.**

Evolució del nombre d'assistències a infants i adolescents amb ordre de desnonament per part del CUESB (N). Barcelona 2018 a 2022 i tendència

- Els anys 2020, 2021 i 2022, gràcies a les moratòries als desnonaments, **el nombre d'infants i adolescents assistits pel CUESB s'ha vist reduït, tot i que no eliminat.**

*No es disposa del nombre d'infants involucrats en processos de desnonament assistits pels CSS

En síntesi

L'accés o el manteniment de l'habitatge constitueix avui dia un dels principals problemes socials a Barcelona, i no és un problema nou ni exclusiu de la ciutat de Barcelona (tot i que sí més acusat que en altres territoris).

El comportament del mercat de l'habitatge des de l'any 2000 ha acabat transformant l'estructura dels règims de tinença de l'habitatge a la ciutat amb menys proporció de població amb habitatge totalment pagat (i per tant més població que ha de fer front cada mes a pagaments d'habitatge) i un canvi de tendència dels règims de tinença amb l'increment del règims de lloguer.

Encara avui (2021), el pes del parc d'habitatges de lloguer social respecte el total d'habitatges principals és molt petit de: 1,7% a Catalunya; 1,8% a l'AMB; i 1,9% a Barcelona.

En els darrers anys, el tipus de llar on més ha crescut el règim de lloguer és a les llars amb infants. Entre les famílies en situació d'alta vulnerabilitat social, els percentatges en el règim de lloguer es disparen (71% de les llars) i un 8% viuen en règims de tinença insegurs i inadequats.

Viure en règim de lloguer no és *per se* un problema, sinó fos per l'intens augment del preu dels habitatges de lloguer (+34,7% entre 2013 i 2021) que fa que per a moltes llars el cost de l'habitatge sigui una sobrecàrrega a l'economia familiar: cada vegada cal destinar més diners a l'habitatge.

L'alt cost de l'habitatge incrementa el risc dels infants a viure sota el llindar de la pobresa i la pèrdua de capacitat econòmica a conseqüència de l'alt cost de l'habitatge es tradueix en privació material per a molts infants. Un altre impacte colateral del cost de l'habitatge és l'empitjorament de les condicions d'habitabilitat dels habitatges de molts infants i/o la sobreocupació, com a "mal menor" per no perdre l'habitatge.

La mobilitat residencial forçada (per motius econòmics o forçats per l'habitatge) afecten en major mesura a la població infantil i adolescent i en situació d'alta vulnerabilitat social, creix la previsió de canvi d'habitatge per motius involuntaris.

Tant en termes absoluts com relatius, les llars amb infants i adolescents reben més ajuts dels Centres de Serveis Socials (CSS) municipals que les llars sense infants. Entre el 2016 i el 2021, les ajudes a l'habitatge s'han incrementat un 15,1% (3.715 ajuts més).

Tot i amb això no és una casuística específica de les llars amb infants i adolescents a càrrec sinó una problemàtica transversal al global d'usuaris de serveis socials, ja que el creixement de les ajudes per a l'habitatge s'ha donat entre tots els usuaris de serveis socials.

Les situacions d'infrahabitatge també afecten a infants i adolescents. L'any 2020, a la ciutat de Barcelona, 318 infants de Barcelona vivien en aquestes situacions.

Des del 2014, les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació han crescut més del 300%, amb especial incidència en les llars amb infants i adolescents. L'any 2021, al global de Barcelona, 1.981 infants i adolescents s'han vist implicats en les intervencions de la Unitat Contra l'Expulsió Residencial (UCER) per evitar la pèrdua de l'habitatge.

Cal assenyalar que, tot i les moratòries del govern espanyol per no expulsar cap família durant l'epidèmia per Covid-19, no s'han aturat mai els llançaments i l'any 2020 Catalunya va liderar la llista estatal de desnonaments.

Les llars en règim de lloguer són les més afectades pels processos de llançament.

Amb les intervencions dels Centres de Serveis Socials (CSS) i del Centre d'Urgències i Emergències Socials (CUESB), s'aconsegueix suspendre la majoria de desallotjaments. Quan no és possible aturar-los i es fa efectiu el llançament s'atén a les persones afectades i s'activen els recursos d'allotjament temporal urgent.

D'acord amb les dades del CUESB (no es disposa del nombre d'infants involucrats ens processos de desnonament assistits pels CSS) un 17,5% de les persones assistides a les ordres de desnonament són infants i adolescents (250 entre el 2018 i el 2022).

- Un cop conegut el context residencial de la infància a Barcelona amb dades actualitzades a l'any 2021 i 2022, us recomanem consultar l'informe *Impactes de la crisi de l'habitatge en les vides dels infants i els adolescents* per conèixer els impactes qualitatius de créixer en inseguretat residencial des d'una anàlisi etnogràfica.

Informe

Impactes de la crisi de l'habitatge en les vides dels infants i els adolescents

Estratègies d'expulsió immobiliària, afrontament de les famílies i impactes de la inseguretat residencial en la infància i l'adolescència

Una anàlisi qualitativa a Ciutat Vella a partir del mètode etnogràfic

#Observatori017Bcn #InfànciaHabitatge

institut **infància i adolescència**

Bibliografia

Informes de referència

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2022). [*Primeres dades de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona 2021*](#). (Corominas, Curcoll, L., & Pineda, L.) Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Feu, S., Lacalle, C., Piquemal, C., Martínez Melo, M., Bramona, M., i López, N. (2022) [Habitatge i exclusió residencial](#), Informe Insocat núm.14, ECAS i l'Observatori de la Realitat Social de Càritas Diocesana de Barcelona.

Donat, C., Sender, M., Bosch, J., Arcarons, A. (2021) [State of housing. Catalunya i Barcelona](#). Observatori Metropolità de l'Habitatge (OHB) i Observatori DESC.

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2022). [Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona 2021](#) (Pineda, L., Stinus, E., & Curcoll, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Antón-Alonso, F., Cruz, I., Porcel, S. & Sánchez, A. (2019): [Infàncies i habitatge: sobre costos, gentrificació i emergència habitacional a Barcelona](#). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. Ajuntament de Barcelona.

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (2019). [L'habitatge a la metròpoli, 2018.](#)
Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2018). [Informe Les condicions de vida de les famílies amb infants i adolescents ateses pels serveis socials de Barcelona amb problemàtiques d'extrema complexitat. Un retrat a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida de les Persones Usuàries dels Centres de Serveis Socials de 2016](#) (Martínez-Celorrio, X., Marín-Saldo, A., Truñó, M., & Pineda, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona-Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Navarro-Varas, L., Porcel, S., Cruz, I., & Pruna, M. (2018). [Pobresa i infàncies desiguals a la ciutat de Barcelona, 2016-17.](#) Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

Sarasa, S., Navarro-Varas, L. i Porcel, S. (2018). [L'habitatge i els seus efectes en les condicions de vida de la població metropolitana de Barcelona.](#) Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona.

Fonts de dades primàries utilitzades

- Estadístiques metropolitanes sobre condicions de vida (EMCV), 2016-2017 a 2020-2021. IERMB i IDESCAT-Generalitat de Catalunya
- Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB), 2017 i 2020. Ajuntament de Barcelona
- Enquesta als usuaris de serveis socials de Barcelona (ESS), 2016. Ajuntament de Barcelona
- Registres de la secretaria d'habitatge i inclusió social , 1997-2021. Generalitat de Catalunya
- Registres de l'INCASÒL. 2013-2021 Generalitat de Catalunya
- Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB), 2021. IIAB i Ajuntament de Barcelona
- Enquesta de cohesió urbana de la regió metropolitana de Barcelona (ECURB), 2017 i 2022. IERMB i AMB
- Registres de l'Institut municipal de serveis socials (IMSS), 2016-2021. Ajuntament de Barcelona
 - Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors (SISFAM), 2016-2022.
 - Centre d'urgències i emergències socials de Barcelona (CUESB), 2018-2022.
 - Centres de serveis socials municipals de Barcelona (CSSB), 2018-2021.
- Registres del Consell General del Poder Judicial (CGPJ), 2013-2022. Govern d'Espanya.
- Registres de l'Institut municipal de l'habitatge de Barcelona (IMHAB) 2014-2021. Ajuntament de Barcelona
 - Unitat contra l'exclusió residencial (UCER), 2016-2021.

institut
infància i
adolescència ierm **B**

institutinfancia.cat

[@InstInfancia](https://www.instagram.com/InstInfancia)